

Strasbourg, 23. september 2013

Greco RC-III (2013) 10E (P3)

Kolmas hindamisvoor

Lisa teisele vastavusaruandele Eesti kohta

„Inkrimineerimised (ETS 173 ja 191, GPC 2)“

* * *

„Erakondade rahastamise läbipaistvus“

Vastuvõtmiseks GRECO
61. plenaaristungil
(Strasbourg, 14.-18. oktoober 2013)

I. SISSEJUHATUS

1. Käesolevas teises vastavusaruande lisa hinnatakse täiendavaid meetmeid, mida Eesti valitsus on pärast esimese ja teise vastavusaruande kinnitamist võtnud, et rakendada kolmanda voo hindamisaruandes Eesti kohta tehtud GRECO soovitusi. Kolmandas hindamisvoorus käsitletakse kahte järgmist teemat:
 - **I teema – Inkrimineerimised:** Korruptsiooni kriminaalõigusliku reguleerimise konventsiooni (ETS 173) artiklid 1a ja 1b, 2–12, 15–17, 19 lg 1, selle lisaprotokolli (ETS 191) artiklid 1–6 ja juhtpõhimõte 2 (korruptsiooni tunnistamine kuriteoks).
 - **II teema – Erakondade rahastamise läbipaistvus:** Erakondade ja valimiskampaaniate rahastamise ühiste korruptsioonivastaste eeskirjade soovitus Rec(2003)4 artiklid 8, 11, 12, 13b, 14 ja 16, ja – üldisemalt – juhtpõhimõte 15 (erakondade ja valimiskampaaniate rahastamine).
2. Kolmanda voo hindamisaruande võttis GRECO vastu oma 37. plenaaristungil (31. märtsil – 4 aprillil 2008) ning avaldas 15. aprillil 2008, pärast seda, kui Eesti valitsus oli selle kinnitanud (Greco Eval III Rep (2007) 5E, [I teema](#) ja [II teema](#)). Järgmise vastavusaruande ([Greco RC-III \(2010\) 1E](#)) võttis GRECO vastu oma 46. esinduskogu istungil (22.-26. märtsil 2010) ning avaldas 23. septembril 2010, pärast seda, kui Eesti valitsus oli selle kinnitanud. Teise vastavusaruande ([Greco RC-III \(2012\) 1E](#)) võttis GRECO vastu oma 55. esinduskogu istungil (14.-16. mail 2012) ning avaldas 29. mail 2012, pärast seda, kui Eesti valitsus oli selle kinnitanud.
3. GRECO töökorra muudetud reegli nr 31, lg 9 kohaselt paluti GRECO teises vastavusaruandes Eesti delegatsiooni juhil esitada lisateave nende 8 soovitusel rakendamiseks võetud meetmete kohta, mis olid rakendamata või osaliselt rakendatud. Teave esitati 13. märtsil 2013 ja võeti aluseks teise vastavusaruande lisa koostamisel.
4. GRECO palus Ungaril ja Ameerika Ühendriikidel nimetada seoses vastavusmenetlusega ametisse ettekandjad (raportöörid). Ettekandjaks määrati Ühendriikide nimel Ameerika Ühendriikide Valitsemiseetika büroo direktori asetäitja Ms Jane LEY ja Ungari nimel Ungari Avaliku halduse ja justiitsministeeriumi kriminaalseaduse osakonna õigusnõustaja Ms Viktória SOÓS. Teise vastavusaruande lisa puhul määrati Ms Jane LEY asemele Ameerika Ühendriikide Riigidepartemangu rahvusvaheline narkootikumide ja korrakaitse büroo korruptsioonivastase võitluse ja valitsemismeetmete talituse direktor Mr Robert LEVENTHAL. Lisa koostamisel abistas ettekandjaid GRECO sekretariaat.

II. ANALÜÜS

I teema: Inkrimineerimised

5. I teemaga seoses andis GRECO oma hindamisaruandes Eestile 8 soovitus ning teises vastavusaruandes loeti V soovitus rahuldavalt rakendatuks, I ja VII soovitus osaliselt rakendatuks ning II-IV, VI ja VIII soovitus rakendamata jäetuks. Järgnevalt käsitletakse ülejäänud soovitusel rakendamist.
6. Teise vastavusaruande kohaselt ei võetud vastu karistusseadustiku (KarS) muutmise eelnõud, mida võeti arvesse esimeses vastavusaruandes ja mis oli seotud I - IV, VII ja VIII soovitusega, kuna 6. märtsil 2011 toimunud Riigikogu valimiste tõttu võeti see menetlusest tagasi. Nüüd on

Eesti valitsus informeerinud, et Riigikogu võttis 21. juunil 2013 vastu Justiitsministeeriumi koostatud uue KarS muutmise seaduse (393 SE), mis sisaldab ka GRECO soovitusel märgitud. See seadus jõustus 15. juulil 2013.

I soovitus.

7. GRECO soovitas tagada, et riigisiseste esinduskogude, välisriikide esinduskogude ja rahvusvaheliste parlamentaarsete assambleede liikmete aktiivne ja passiivne altkäemaks tunnistatakse kuriteoks korruptsiooni kriminaalõigusliku reguleerimise konventsiooni (ETS 173) artiklite 4, 6 ja 10 kohaselt.
8. GRECO meenutab, et teise vastavusaruande kohaselt võeti riigisiseste esinduskogude ja välisriikide esinduskogude liikmete altkäemaksu kuriteoks tunnistav uus seadus vastu. Samas eelnõu, millega täpsustati ametiisiku mõistet ning mis tunnistab kuriteoks riigisiseste esinduskogude liikmete aktiivse ja passiivse altkäemaksu, võeti 6. märtsil 2011 toimunud Riigikogu valimiste tõttu menetlusest tagasi. Seetõttu oli soovitus vaid osaliselt rakendatud.
9. Valitsus teatab nüüd, et 21.06.2013 muudetud KarS, täpsustab ametiisiku määratlust, § 288 lg 1: „Ametiisik käesoleva seadustiku eriosa tähenduses on füüsiline isik, kellel on avaliku ülesande täitmiseks ametiseisund, sõltumata sellest, kas ta täidab talle pandud ülesandeid alaliselt või ajutiselt, tasu eest või tasuta, teenistuses olles või vabakutselisena või lepingu, nimetamise või valimise alusel.“
10. GRECO võtab selle teadmiseks ja leiab, et ametiisiku määratlus on nüüd piisavalt lai ning hõlmab riigisiseste esinduskogude liikmeid, sealhulgas kõiki isikuid, kellel on avaliku ülesande täitmiseks ametiseisund ja kes on oma ametikohale valitud.
11. GRECO järeldeb, et I soovitus on rahuldavalt rakendatud.

II soovitus.

12. GRECO soovitas muuta praegu kehtivaid õigusakte seoses altkäemaksuga erasektoris, et hõlmata kõik erasektori üksusi juhtivad või nendes mis tahes tööülesandeid täitvad isikud, nagu on sätestatud korruptsiooni kriminaalõigusliku reguleerimise konventsiooni (ETS 173) artiklites 7 ja 8.
13. GRECO meenutab, et esimese vastavusaruande kohaselt oli see soovitus osaliselt rakendatud, kuna Riigikogule oli esitatud KarS § 288 lg 2 muudatuseelnõu, mis sätestas erasektori altkäemaksuga hõlmatud isikute laiema määratluse. Kuid arvestades, et muudatuseelnõu võeti vahepeal menetlusest tagasi, leidis GRECO teises vastavusaruandes, et soovitus ei olnud rakendatud.
14. Valitsus teatab nüüd, et muudetud KarS § 288 lg 2 sõnastus on järgmine: „Ametiisik käesoleva seadustiku §-des 293-298 nimetatud kuritegudes on ka vahekohtunik ja füüsiline isik, kellel on pädevus juhtida eraõiguslikku juriidilist isikut või tegutseda eraõigusliku juriidilise isiku või teise füüsilise isiku huvides.“ Valitsus selgitab, et mõiste „isik, kellel on pädevus tegutseda teise isiku huvides“ hõlmab mis tahes isikut, kes tegutseb ettevõtte (või füüsilise isiku) nimel, olenemata sellest, kas ta saab selle eest tasu või mitte.

15. GRECO võtab teadmiseks, et 21.06.2013 seadusega kehtestati erasektori altkäemaksuga hõlmatud isikute laiem määratlus, mis hõlmab kõiki füüsilisi isikuid, „kellel on pädevus ... tegutseda eraõigusliku juriidilise isiku või teise füüsilise isiku huvides.“ Kuna uus määratlus ei nõua enam, et isikule „on pandud haldamis-, järelevalve- või juhtimisülesanded või varaliste väärtuste liikumist korraldavad ülesanded“, mis oli antud soovitus peamiseks aluseks, siis leiab GRECO, et muudatused vastavad soovitus nõuetele.
16. GRECO järeldeb, et II soovitus on rahuldavalt rakendatud.

III soovitus.

17. *GRECO soovitas tunnistada kuriteoks oma riigi ja välisriigi vahekohtunike aktiivne ja passiivne altkäemaks korruptsiooni kriminaalõigusliku reguleerimise konventsiooni lisaprotokoll (ETS 191) artiklite 2, 3 ja 4 kohaselt ning allkirjastada ja ratifitseerida see õigusakt võimalikult kiiresti.*
18. GRECO meenutab, et esimese vastavusaruande kohaselt oli see soovitus osaliselt rakendatud, kuna Riigikogule olid esitatud KarS § 288 lg 2 muudatuseelnõu, mis sätestas ametiisikute laiem määratluse, mis hõlmas sõnaselgelt oma riigi ja välisriigi vahekohtunikke. Kuna aga muudatuseelnõu võeti seejärel menetlusest tagasi, leiti teises vastavusaruandes, et soovitus ei olnud rakendatud.
19. Valitsus teatab nüüd, et muudetud KarS § 288 lg 2 ametiisiku määratlus on laiem, mis hõlmab sõnaselgelt vahekohtunikke (vt selle sätte teksti eelpool II soovitus juures) – valitsuse sõnutsi nii oma riigi kui välisriigi vahekohtunikke, kuna säte on selgelt sõnastatud „ilma mingite piiranguteta seoses vahekohtunike päritoluriigiga“. Nüüd, kus KarS § 288 lg 2 muudatused on vastu võetud, on valitsusel kavas allkirjastada ja ratifitseerida korruptsiooni kriminaalõigusliku reguleerimise konventsiooni lisaprotokoll.
20. GRECO tervitab seadusemuudatusi, millega ametiisiku määratlusse hõlmatakse vahekohtunikud, ning soovib, et valitsus allkirjastaks ja ratifitseeriks võimalikult kiiresti korruptsiooni kriminaalõigusliku reguleerimise konventsiooni lisaprotokoll (ETS 191).
21. GRECO järeldeb, et III soovitus on osaliselt rakendatud.

IV soovitus.

22. *GRECO soovitas tagada, et pistise süütegu, kui sellele eelneb varasem altkäemaksu süütegu (ja vastupidi), võetakse arvesse raskendava asjaoluna.*
23. GRECO meenutab, et esimese vastavusaruande kohaselt oli see soovitus osaliselt rakendatud, kuna Riigikogule oli esitatud muudatuseelnõu, mille kohaselt pistise süütegu, kui sellele eelneb varasem altkäemaksu süütegu ja vastupidi, võetakse arvesse raskendava asjaoluna. Kuna aga eelnõu võeti seejärel menetlusest tagasi, leidis GRECO teises vastavusaruandes, et soovitus ei olnud rakendatud.
24. Valitsus teatab nüüd, et 21.06.2013 seadus sisaldab muudatusi kõigi pistise süütegude ja altkäemaksu süütegude osas, nimelt on KarS § 293 kuni § 298 teised lõigud – mis sätestavad raskendatud asjaoludena muuhulgas ka kuriteo korduvuse – laiendatud olukordadele, kus pistise süüteole eelneb varasem altkäemaksu süütegu ja vastupidi.

25. GRECO võtab esitatud teabe arvesse ja järeldab, et IV soovitus on rahuldavalt rakendatud.

VI soovitus.

26. *GRECO soovitas i) tunnistada kuriteoks aktiivne mõjuvõimuga kauplemine kui iseseisev süütegu; ii) lisada soodustuse nõudmine passiivse mõjuvõimuga kauplemise süütegude hulka; ning iii) selgitada mõistet „mõju ebaseaduslik kasutamine“ eesmärgiga tagada, et kõik ebaseadusliku mõjutamise väidetavad või kindlakstehtud juhtumid oleksid hõlmatud.*
27. GRECO meenutab, et teise vastavusaruande kohaselt ei olnud seda soovitus rakendatud. Tol ajal sõltus selle soovituse rakendamine Justiitsministeeriumi 2011. aasta tööplaanist ja lobitöö reeglite käimasolevast analüüsist ning soovituse rakendamist kavandati arutada KarS muudatuseelnõu koostamise käigus.
28. Valitsus teatab nüüd, et karistusseadustiku revisjonikomisjon koostab eelnõud, millega tunnistatakse kuriteoks aktiivne mõjuvõimuga kauplemine ja muudetakse sätteid passiivse mõjuvõimuga kauplemise kohta. Komisjonile tehti ülesandeks koostada karistusseadustiku ulatuslik revisjon ja komisjon on esitanud seaduseelnõu, mis kavatakse valitsusele esitada 2013. aasta hilissügisel, pärast avalikku ja ministeeriumide vahelist arutelu. Muudatuseelnõu sõnastuses on KarS § 298¹ järgmine: „Vara või muu soodustuse nõudmise, lubamisega nõustumise või vastuvõtmise eest isikule endale või kolmandale isikule vastutasuna selle eest, et isik kasutab oma tegelikku või eeldatavat mõju ametiisiku üle eesmärgiga anda soodustuse andjale avalikest huvidest lähtuvalt ebavõrdne või ebaõiglane eelis, või selle eesmärgiga soodustuse lubamise või andmise eest – karistatakse rahalise karistusega või kuni kolmeaastase vangistusega.“
29. GRECO võtab teadmiseks, et mõjuvõimuga kauplemist puudutavate sätete muutmisele suunatud seaduseelnõu on koostatud ja eeldatavasti esitatakse varsti Riigikogule. Eelnõu vastab soovituse kõigile kolmele osale, kuna tunnistab kuriteoks aktiivse mõjuvõimuga kauplemise, lisab soodustuse nõudmise passiivse mõjuvõimuga kauplemise koosseisu hulka ning ei nõua enam mõjuvõimuga kaupleja tegeliku või eeldatava mõju kasutamise „ebaseaduslikkust“ (selle asemel nõuab seaduseelnõu, et mõju kasutatakse „eesmärgiga anda soodustuse andjale avalikest huvidest lähtuvalt ebavõrdne või ebaõiglane eelis“). GRECO soovib, et valitsus jätkaks pingutusi ja võtaks seaduseelnõu võimalikult kiiresti vastu.
30. GRECO järeldab, et VI soovitus on osaliselt rakendatud.

VII soovitus.

31. *GRECO soovitas kaotada mõlemapoolselt süüteks tunnistamise nõue välisriigis toimepandud altkäemaksu ja mõjuvõimuga kauplemise süüteo puhul.*
32. GRECO meenutab, et KarS 1. peatüki §-i 7, mis käsitleb kriminaaljurisdiktsiooni, oli muudetud eesmärgiga suurendada Eesti jurisdiktsiooni ulatust altkäemaksu süütegude (pistis kaasaarvatud) ja mõjuvõimuga kauplemise puhul. Samas kaotas KarS § 7 lg 2 mõlemapoolselt süüteks tunnistamise nõude korrupsiooni süütegude korral üksnes osaliselt – ilmses näiteks, et see määratlus ei hõlmanud välisriigis toimepandud erasektori altkäemaksu – ja seetõttu loeti see soovitus ainult osaliselt rakendatuks.

33. Valitsus teatab nüüd, et 2013. aasta 21. juuni seadusega on muudetud KarS § 7 lg 2 selliselt, et Eesti karistusseadus kehtib ka „pistise või altkäemaksu andmise, vastuvõtmise või korraldamise¹ või mõjuvõimuga kauplemise kohta, mille on väljaspool Eesti territooriumi toime pannud või selles osalenud Eesti kodanik, Eesti ametiisik või Eestis registreeritud juriidiline isik või välismaalane, kes on Eestis kinni peetud ja keda ei anta välja.“
34. GRECO võtab teadmiseks, et esitatud muudatused KarS jurisdiktsioonireeglite kohta laiendavad Eesti karistusseadustiku kehtivust kõigile välisriigis toimepandud korruptsiooni süütegudele, kaasa arvatud erasektori altkäemaksule, ilma mõlemapoolselt süüteks tunnistamise nõudeta.
35. GRECO järeldab, et VII soovitus on rahuldavalt rakendatud.

VIII soovitus.

36. *GRECO soovitas kehtestada jurisdiktsioon välismaal toimepandud altkäemaksu ja mõjuvõimuga kauplemise süütegude suhtes, mille on toime pannud või milles on osalenud Eesti ametiisikud ja riigisiseste esinduskogude liikmed, kes ei ole Eesti kodanikud.*
37. GRECO meenutab, et soovitust ei olnud rakendatud, kuna GRECO ei näinud, et KarS § 7 lg 2 muudetud sõnastuses reguleeriks olukordi, kus korruptsiooni süüteod pannakse välismaal toime riigisiseste ametiisikute või riigisiseste esinduskogude liikmete poolt või nendega seoses juhul, kui nad ei ole selle riigi kodanikud, kus nad ametiisiku ülesandeid täidavad.
38. Valitsus teatab nüüd, et muudetud sõnastuses kehtib KarS § 7 lg 2 ka korruptsiooni süütegudele, mis pannakse välismaal toime Eesti ametiisikute poolt, kes ei ole Eesti kodanikud (vt selle sätte teksti eelpool VII soovituse juures). Valitsus lisab, et see kehtib ka riigisiseste esinduskogude liikmete puhul, kes ei ole Eesti kodanikud, sest ametiisiku uus määratlus, mille sätestab muudetud KarS 288 lg 1, hõlmab ka riigisiseste esinduskogude liikmeid (vt eelpool I soovituse juures).
39. GRECO võtab teadmiseks, et muudetud sõnastuses KarS § 7 lg 2 hõlmab ka Eesti ametiisikuid ja riigisiseste esinduskogude liikmeid, kes ei ole Eesti kodanikud.
40. GRECO järeldab, et VIII soovitus on rahuldavalt rakendatud.

II teema: Erakondade rahastamise läbipaistvus

41. Tuletati meelde, et II teemaga seoses andis GRECO oma hindamisaruandes Eestile 9 soovitust. Teises vastavusaruandes leiti, et I – III ja V – IX soovitus olid rahuldavalt rakendatud. Järgnevalt käsitletakse IV soovituse rakendamist, mis loeti osaliselt rakendatuks.

IV soovitus.

42. *GRECO soovitas nõuda erakondadelt, üksikkandidaadidelt ja valimisliitudel saadud annetuste (sularahaliste ja mitte-sularahaliste) avaldamist seadusega kindlaksmääratud kindlate ajavahemike järel, vajaduse korral ka valimiskampaania kestel.*

¹ Valitsus selgitab, et KarS § 7 lg 2 p 2 hõlmab mitte ainult soodustuse andmist, vastuvõtmist ja korraldamist, vaid ka selle lubamist/pakkumist, nõudmist ja lubamise/pakkumisega nõustumist. Eelpool tsiteeritud mõisted põhinevad KarS §-de 293-298 korruptsioonisätete ametlikel nimetustel, mis hõlmavad kõiki erinevaid korruptiivse käitumise liike.

43. GRECO meenutab, et teises vastavusaruandes võeti teadmiseks selgete reeglite vastuvõtmine erakondade ja valimisliitude saadud annetuste regulaarse avaldamise kohta. Täpsemalt, pärast 2010. aasta seadusemuudatuste vastuvõtmist on erakonnad nüüd kohustatud avaldama kvartali esimese kuu kümnendal kuupäeval oma veebilehel avaldatavas avalikus registris nii nende endi kui nende sidusorganisatsioonide saadud annetused (ja liikmemaksud) (EKS § 12³ lg 7). Lisaks on valimisliidud kohustatud esitama järelevalvekomisjonile kvartaliaruanded saadud annetuste kohta (EKS § 5¹ lg 2). Samas avaldas GRECO kahetsust, et sarnaseid reegleid ei ole kehtestatud üksikkandidaatidele, kes peavad avaldama teabe saadud annetuste kohta ainult pärast valimisi esitatavates valimiskampaania rahastamise aruannetes. GRECO võttis teadmiseks, et valitsus luges üksikkandidaatidele täiendava valimiste eelse avalikustamise nõude kehtestamise ebaproportsionaalseks meetmeks, kuid GRECO rõhutas siiski, et soovitus on selline täiendav avalikustamine optimaalse läbipaistvuse saavutamiseks selgelt nõutav. Seetõttu loeti soovitus vaid osaliselt rakendatuks.
44. Valitsus teatab nüüd, et sõltumatute valimiskandidaatide saadud annetuste avaldamist käsitlev seaduseelnõu kavatakse esitada valitsusele hiljemalt 2014. aasta jaanuariks. See kava on seotud Eesti presidendi algatatud Rahvakogu protsessiga², st veebiportaaliga, mille kaudu kogutakse rahva ideid ja ettepanekuid Eesti valimiseaduse ja erakonnaseaduse muutmiseks ning muudes Eesti demokraatia tulevikuga seotud küsimustes. Rahvakogu keskendub viiele teemale, sealhulgas erakondade rahastamisele. 2013. aasta veebruaris grupeerisid analüütikud esitatud ettepanekud ja koostasid neile mõjuanalüüsid. 25. mail 2013 esitas Eesti president eelnõu Riigikogule. Valitsus lisab, et erakonnaseaduse (EKS) 19.03.2013 muudatuste kohaselt, mis jõustusid 1. aprillil 2013, tohivad üksikkandidaadid kasutada valimiskampaania tulude vastuvõtmiseks ja valimiskampaania kulude rahastamiseks ainult arvelduskontosid, mille olemasolust on järelevalvekomisjoni teavitatud.³ Järelevalvekomisjonil on õigus sellistelt kandidaatidelt dokumente nõuda.⁴
45. GRECO tervitab kava tegeleda üksikkandidaatide saadud annetuste avaldamise küsimusega käimasoleva reformiprotsessi raames, mis muuhulgas käsitleb ka poliitilist rahastamist. Samas, arvestades edasimineku puudumist, v.a. et nüüd tohivad sõltumatud valimiskandidaadid kasutada valimiskampaania tulude vastuvõtmiseks ainult arvelduskontosid, mille olemasolust nad on järelevalvekomisjoni teavitanud, ei saa GRECO järelda, nagu oleks soovitus rahuldavalt rakendatud.
46. GRECO järelda, et IV soovitus jääb vaid osaliselt rakendatuks.

III. JÄRELDUSED

47. **Eesti teise vastavusaruande käesoleva lisa vastuvõtmisega järelda GRECO, et Eesti on kolmanda vooru hindamisaruandes sisalduvast seitsmeteistkümnest soovitusest rahuldavalt rakendanud või rahuldaval moel käsitlenud neliteist soovitust.** Seoses I teemaga – inkrimineerimised – on rahuldavalt rakendatud I, II, IV, V, VII ja VIII soovitus ning III ja VI soovitus on osaliselt rakendatud. Seoses II teemaga – erakondade rahastamise läbipaistvus – on I – III ja V – IX soovitus rahuldavalt rakendatud ja IV soovitus on osaliselt rakendatud.
48. Seoses I teemaga (inkrimineerimised) meenutab GRECO, et esimese vastavusaruande kohaselt oli Eesti kõrvaldanud mõned olulised lüngad karistusseadustikus: oluliseks saavutuseks oli

² Vt <http://www.rahvakogu.ee>.

³ Vt EKS § 12⁵ lg 2.

⁴ Vt EKS § 12¹¹ lg 6 seoses lõikega 1.

välisriikide esinduskogude ja rahvusvaheliste parlamentaarsete assambleede liikmete aktiivse ja passiivse altkäemaksu kuriteoks tunnistamine. Samuti esitati Riigikogule seaduseelnõu seoses enamiku ülejäänud soovitudetega. Kuigi teise vastavusaruande kohaselt ei olnud Eesti mingit edasiminekut näidanud – vastupidi, karistusseadustiku muutmisele suunatud seaduseelnõu võeti 6. märtsil 2011 toimunud Riigikogu valimiste tõttu menetlusest tagasi – on GRECO nüüd heameel, et vastu on võetud uus seadus. Praeguseks jõustunud seadusemuudatused vastavad peaaegu kõigile GRECO soovitudetele, sealhulgas sellistel olulistel teemadel nagu riigisestest esinduskogude liikmete, vahekohtunike ning erasektori üksuse huvides tegutsevate isikute aktiivse ja passiivse altkäemaksu kuriteoks tunnistamine, samuti jurisdiktsiooni kehtestamine välisriigis toimepandud korruptsiooni süütegude üle. GRECO võtab teadmiseks, et ettevalmistamisel on täiendavad meetmed, nimelt korruptsiooni kriminaalõigusliku reguleerimise konventsiooni lisaprotokoll (ETS 191) ratifitseerimine ja mõjuvõimuga kauplemist käsitlevate karistusseadustiku sätete ülevaatamine, ning soovib, et valitsus jätkaks pingutusi ja viiks reformiprotsessi võimalikult kiiresti läbi.

49. Seoses II teemaga (erakondade rahastamise läbipaistvus) meenutab GRECO, et teise vastavusaruande kohaselt oli Eesti pärast hindamisaruande kinnitamist märkimisväärseid edusamme teinud. Eesti oli juba esimeses vastavusaruandes heakskiidetud põhjaliku reformiprotsessi lõpule viinud, võttes vastu erakonnaseaduse olulised muudatused, mis täidavad peaaegu kõik hindamisaruandes esitatud soovitudet. GRECO võttis teadmiseks, et sellega oli erakondade rahastamisele loodud tugev seaduslik raamistik nii erakondade tavalise rahastamise kui valimiskampaaniate rahastamise osas, ning paremaks oli muudetud läbipaistvuse reegleid, loodud uus järelevalve mehhanism ja arendatud sanktsioonide valikut. Ainus soovitus, mida ei ole veel rahuldavalt rakendatud, seondub üksikkandidaatide saadud annetuste avaldamisega. GRECO võtab teadmiseks, et alustatud on ka selle küsimuse lahendamise ja loodab, et vastavad seadusemuudatused võetakse plaanikohaselt vastu hiljemalt 2014. aasta alguseks. Ja lõpuks, arvestades 2010. aasta reformiga elluviidud ulatuslikke muutusi, soovib GRECO taas, et valitsus tagaks praktikas uute sätete ja mehhanismide täieliku kohaldavuse ja tõhususe ning jälgiks nende toimimist, et süsteemi tulevikus täiustada.
50. Teise vastavusaruande käesoleva lisa vastuvõtmine lõpetab Eesti suhtes kolmanda hindamisvooru.
51. GRECO palub Eesti valitsusel võimalikult kiiresti kinnitada käesoleva lisa avaldamine, tõlkida lisa eesti keelde ning avaldada tõlge.